

STUDENTEN WEEKBLAD

REDACTEUREN:

MEJ. G. TH. VAN OS VAN DELDEN, J. G. KAM, C. G. J. VREEDENBURGH,
W. L. Z. VAN DER VEGTE, B. R. VAN LIDTH DE JEUDE,
M. ELION, C. J. BOUTEN.

ORGAAN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR STUDIEBELANGEN.

17^e Jaargang.

No. 27.

Woensdag
12 Mei '15.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f 3,50, bij vooruitbetaling f 3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

TECHNISCHE BOEKHANDEL EN
DRUKKERIJ J. WALTMAN Jr.
— DELFT. —

Inzendingen te bezorgen vóór Maandag-
middag 4 uur aan het Redactie-adres:
KOORNMARKT 62.

Inhoud

Delftsche Studenten-Bond.
Officiële mededeelingen.

Vereenigingsleven.

R. K. Studenten-Vereeniging „St. Virgilius”.

Gedachten en Gedichten.

Rendez-Vous, door Du Messdr.
Instantané, door J. v. R.
Antwoord, door F.
Dorpsfeest, door R. S.

Van Allerlei.

Voor Delftenaars. — Vormen. — Een onfeilbare proef.

Boekbespreking.

Extra-nummer van de Vox-Studiosorum, door Wide.
Henr. Roland Holst: „Het Socialistisch Proletariaat en de Vrede”, door N. O.
J. H. Schaper: „De S. D. A. P. en de Anti-Oorlog-Raad”, door N. O.

Mededeelingen.

Verantwoording collecte voor het Kon. Nat. Steun-Comité.

Agenda.

Delftsche Studenten-Bond.

Officiële Mededeelingen.

In de bondsvergadering van 30 April 1915 werd besloten het Nederlandsch Studenten Weekblad „Alma Mater” als officieel orgaan aan te nemen.

Tevens werden de volgende commissiën geïnstalleerd.

Verkiezingscommissie:

J. H. v. d. Hoek Ostende,
J. C. H. Brouwer,
R. J. Hummelink.

Propagandacommissie:

W. C. J. Mooy,
J. J. F. v. d. Bergh Jr.,
H. v. d. Veen,
A. J. Odinet,
A. C. de Frenne.

Kascommissie:

C. v. Wijngaarden,
J. J. F. v. d. Bergh Jr.,
W. F. de Wit.

Kroegcommissie:

T. v. Dalen,
J. K. v. Deventer.

Almanakredactie (gedeeltelijk):

J. D. Fokkema,
W. H. Koster van Grooss,
C. G. J. Vreedenburg.

Vereenigingsleven.

R. K. Studenten-Vereeniging „St. Virgilius”.

Op de gewone- en huishoudelijke vergadering van Donderdag 11. sprak Mr. P. J. M. Aalberse over: „Katholieke Studenten en Sociale Actie”.

Spreker begon met er op te wijzen dat er tegenwoordig veelal een sociale geest ontbreekt, een solidariteitsgedachte. De eigenlijke oorzaak is de afval van het Christendom. Alleen in het Christendom vindt men een goeden grondslag om een gebouw op te richten, waarin men broederlijk als kinderen van ééne Vader met elkaar kan omgaan.

Een schoone taak is voor u, Roomsche studenten, weggelegd; nu, in uw studententijd moet gij trachten den socialen geest machtig te worden, nu moet gij leeren, de nooden van den arbeider te begrijpen, opdat gij later wanneer gij aan het hoofd staat van fabrieken en ondernemingen, weet, hoe gij met hen moet omgaan. Niet oppervlakkig moet die kennismaking wezen, doch gij moet trachten diep door te dringen in hunne harten, gij moet met hen meelevend door deelneming aan hun innerlijk zieleleven. Wanneer gij werkelijk zóó met hen omgaat, met hen spreekt, hen leest dan zal u tenslotte blijken, dat zij u meer geleerd hebben, dan gij hen; tevens zult gij dan begrijpen, dat zij niet tot u opzien uit vermogen- of standsverschil, doch alleen tengevolge van uwe meerdere kennis, beschaving en ontwikkeling. Terwijl rondom u duizenden jonge mannen met geestdrift naar de wapenen grijpen, moet gij dan stil blijven staan in dezen oorlog tusschen arbeid en kapitaal?

Als middelen om te komen tot het sociaal denken en voelen, ried spr. aan ernstige studie van de maatschappelijke vragen, het vormen van sociale studieclubs, het begin van sociale instellingen, het bezoeken der sociale week, doch bovenal practisch lid te worden der St. Vincentius-Vereeniging en met het volk zelf in aanraking te komen in hunne bijeenkomsten en op het werk.

De voorzitter dankte Mr. Aalberse voor zijn opwekkende leerrijke lezing en sloot de vergadering.

Gedachten en Gedichten.

Rendez—Vous.

In de verborgen heim'lijkheid
Van 't stil vertrek, dat niemand weet,
Heb je zoo lang mijn komst verbeid.
Daar heb je al 't verzwegen leed
Van jaren — bij mij uitgeschreid;
Mijn kind! Je wist niet, wat je deedt! —

Wat is mij, kind, jou stille pijn?
Mij, die maar altijd zwerven moet,
Mij, die te leven is maar schijn,
Wijl ik tóch duurzaam derven moet
't Gevoel van ergens „thuis” te zijn,
En — ver van allen — sterven moet? —

In de verborgen heim'lijkheid
Van 't stil vertrek, dat niemand weet,
Heb je zoo lang mijn komst verbeid.
Daar heeft je kleine mond gevleid
Met woordjes, zoet van teederheid.
Mijn kind! Je wist niet wat je deedt! —

Buren (Betuwe) Mei 1915.

Du Messdr.

Zie ook S. W. 23 Mei 1912.

Instantané.

Voor J. P. F.

Waar stil de tuin in schemer lag te droomen
Een peereboom zijn takken breidde uit,
Daar mengde zich met 't ruischen van de boomen
Van vriendenstemmen het bekend geluid.

Ik zweeg; en door halftoegeknepen oogen
Zag ik van sterren het nog weiflend licht.
In mijmering verzonken, onbewogen,
Zat ik en peinsde op een nieuw gedicht.

Ik was de vrienden om mij heen vergeten,
En zag alléén het lieflijk beeld van Hâar.
Dan, plotseling, wordt ruw mij toegebeten:
„Dicht jij nou óók al op die peerelaar?”

Delft, Mei 1915.

J. v. R.

Antwoord.

Aan J. v. R.

Vergeef me dat 'k je ruw heb toegebeten:
„Dicht jij nou ook al op die peerelaar?”
Want had de werkelijkheid ik toen geweten
Ik had je zeker niet gestoord voorwaar!

Geloof me Jan, op één ding mag je bogen:
Je hebt juist dán het roerendste gedicht
Als je in liefde — bleek ze ook later logen —
Op éene al je denken had gericht.

Al zal je telkens met een andere komen
Je dichten blijft toch frisch — en waait uit 't Zuid
Soms morgen d' avondwind, zoo kom dan droomen
en zing je licht, mij welbekend, geluid.

5 Mei '15.

F.

Dorpsfeest.

Langzaam liepen Lucie en ik de lange — stille weg af;
voorbij het oude dorpskerkje met zijn grafpaaltjes en zerken.
Was het niet of de populieren daar fluisterden innig weemoedig als spraken ze van de liefde die sluimert in alles?
Toen zwenkte de weg en gingen we door de open donkere velden — over de weg die zich als een witte streep voor ons afteekende tegen de donkerte; vijverwater aan weerszijden. Langzaam liepen we voort; bang zijnde de stilte alom en onze gedachten te verbreken; voelende dat er gesproken kon worden, hetgeen ons zou scheiden. — Is het geen zwak iemand die houden wil wat niet het zijne is?

We kwamen tot aan de wring die het erf van den weg scheidde en daar namen we afscheid.

Ik zag Lucie in de groote ronde poort op de hofstee verdwijnen; nog even omkijkende om me toe te wuiven zacht en teer.

En ik ging terug in de nacht die donker was; dacht aan het afscheid en weemoed kwam over mij; en in die halfdroomerige stemming kwam ik weer voorbij het kerkhof.

't Was of uit de nijgende populieren een ander geluid klonk — harder dan voorheen; en in een der toppen zat een vogel — toen ik goed keek bleek het een kraai. —

Het feest was nog niet afgelopen; de muzikanten en hoornblazers met roode opgezette hoofden waren niet meer bij machte het geroep der vrolijke boerenjongens die rondhouden in de zaal — stevig hun meisjes vasthoudend — te overstemmen.

Op de stilte die volgde na den dans werd de Pekelers (een uit Pekel) onder aanvoering van den robusten voorzitter er uit gezet.

Toen gingen allen met hun meisjes heen — en het stille dorp werd vervuld, met het geratel der rijtuigen en geklap der zweep.

Nog even bleven we doorpraten; eenige Groningsche studenten en ik; in het kleine gelagkamertje; waar de dikke waard doezerig van de drukte achter het buffet zat.

Verwonderd heb ik mij over de taal die er toen gesproken werd, en me afgevraagd waarom dat moest zijn — te spreken over meisjes als of ze geen beter gesprek waard zijn. Misschien ontstaat ze uit de wanverhoudingen die veelal in de studentenwereld zijn — het niet genoeg elkaar vertrouwen. —

Den volgenden dag bracht Willem me naar de trein. 't Was een heerlijke morgen. De voorjaarsdraden glansden zacht buigend in de zon. Arie wees me naar het land waar een veulen dartel rondsprong, blij in zijn jong, zonnig leven. Het oude moederpaard keek er naar met verstandige, wetende oogen. Hij toonde me de schoonheid der velden, met zijn bloemen, vee en water en met iets blijd's in zijn trekken duidde hij in de verte, naar de plaats*) waar zijn meisje woonde — en vertelde hoe goed die was.

Wel is het boerenleven schoon, het reine en blijde leven.

*) hofstede.

R. S.

Van Allerlei.

Voor Delftenaars.

Uit de Nieuwe Rotterdamsche Courant van Donderdag 6 Mei 11.:

„Wij vernemen, dat naar aanleiding van den kazernebrand alhier de brandweer zal worden *georganiseerd*, en de burgemeester den raad zal voorstellen, een motorspuit aan te schaffen.”

Zou het organisatieplan soms ook de bepaling bevatten, dat alle spuiten den dag voor het uitbreken van een brand moeten worden geprobeerd?

Vormen.

In gezelschap mag men vooral niet over den oorlog spreken. Dat begint afgezaagd te worden. Maar waarom dan wel over het weer? Is dit onderwerp niet reeds veel langer in de mode?

Een onfeilbare proef.

Uit „Ehret die Frauen” van Max O'rell. Om te zien welke vrouw gij wel, en welke gij niet moet trouwen.

Beproof er achter te komen hoe ze ontwaakt, als ze onverwachts uit haar slaap gewekt wordt. Wordt ze lachend wakker, trouw haar, Fronst ze het voorhoofd en roept ze „wat beduidt dat?” huw haar niet: ze is dan niet gul en vriendelijk van aard. Half wakend, half slapend heeft ze geen tijd tot nadenken; ze openbaart haar karakter.

Boekbespreking.

EXTRA-NUMMER van de VOX-STUDIOSORUM, uitgegeven bij den achtsten verjaardag van den litterair-historischen kring, samengesteld door J. SLAGTER. Utrecht, den 22sten van Grasmaand MCMXV.

Het is geen gemakkelijke taak, waarde lezer, een verslag te geven over een aaneenschakeling van kleine bijdragen, zooals die hier voorkomen in het extra-nummer van de „Vox-Studiosorum”. Hoewel ik het meer passend zou gevonden hebben bij den geest van het werk, wanneer deze aflevering verschenen was in ander formaat, en de losse bladen bijeengehouden door een zeer eenvoudigen omslag — men duide het mij niet ten kwade dat ik literair werk en vooral gedichten liever lees op ander formaat papier — zoo kan ik er mij toch mee vereenigen, dat dit vanwege de hieraan verbonden kosten niet gebeurde. Wat de verzorging van de verdere uitgave betreft, deze is zeer te loven: de druk is aangenaam en de mooie lettervorm steekt gunstig af bij wat ons vaak onder oogen komt. Dit alles echter is in zeker opzicht slechts bijzaak; het kan er wel toe medewerken het geheel harmonisch van schoonheid te maken, de hoofdfactor blijft toch de inhoud. Over deze inhoud dan zal ik het nu verder hebben en laat ik dan maar dadelijk beginnen met te zeggen dat het een teleurstelling voor mij geweest is te moeten bedenken, dat uit dezen litterair-historischen kring onze toekomstige schrijvers en literatoren moeten voortkomen. Want, nietwaar, wanneer er aan een onzer Universiteiten een literaire kring bestaat, dan is het noodzakelijk dat deze in de toekomst invloed zal uitoefenen op onze literatuur. In ieder geval zal zij eenigszins de leerschool zijn voor vele schrijvers. En hiervan uitgaande zou men toch ook van dezen kring iets bijzonders mogen verwachten, d. w. z. iets dat wijst op toekomstige schrijverstalenten. Niet dat er zooveel is af te keuren; maar er is ook zoo weinig werkelijk goed literair werk bij zoo weinig dat een geest ademt van sublimiteit, en dat was het, lezer, wat mij onwillekeurig verdrietig stemde.

Het eerste stuk „Iets over Vondel”, door N. B. Tenhaeff, bevat wel interessante bijzonderheden, interessant, d. i. belangwekkend, op zichzelf. Maar het zijn feiten, die wij óf al wisten óf eenvoudig aanvaardden zonder dat ons dieper wezen er mee gemoeid is. De schrijver heeft niets van zijn eigen persoonlijkheid weten te leggen in zijn betoog. De feiten staan daar droog en nuchter, zonder veel verband, zonder strakke draad (dit vindt misschien zijn oorzaak hierin dat het de „hoofdinhoud” eener lezing is). En wij missen hier de gloeiende liefde voor den persoon van Vondel, die ons zou hebben doen meeleven, meevoelen, die ons het bewustzijn zou hebben gegeven van een brok menschenleven in de weinige regels, die dit stuk bevat.

Hierop volgt een bijdrage van Marius Brinkgreve, getiteld: „Onzijdigheid”. Eenigszins van uit een standpunt, waarop hij zich geplaatst heeft, spreekt de schrijver tot ons, rustig, met een ietwat verwaand air deelt hij ons mede zoo is het. Wij weten wel dat het waar is wat hij zegt, maar wij zouden het willen voelen. Waarom laat hij het ons niet voelen? Waarom voelt hij het zelf niet? O! droeve rede-neerzucht van den mensch, steeds trachtend aan te toonen wat niet aantoonbaar is en wat alleen gevoeld kan worden, wanneer het in het bezielende woord van een machtig strijder der menschheid tot ons spreekt!

Overigens is dit stukje wel goed wat het idee betreft: „Er is echter een onzijdigheid van hen, die de onbetrouwbaarheid van eigen opvattingen over recht en onrecht, over gelijk en ongelijk in de volkerengeschiedenis hebben leeren inzien”. —

Het stukje „Kindtijd” — welk een afschuwelijke woordkoppeling, tusschen twee haakjes — bevat overpeinzingen van R. T. A. Mees over de jeugd, die hier en daar in enthousiaste taal tot volgen dwingt. En toch bevredigt het niet. Ik weet niet hoe het komt, misschien wel door het feit dat de schrijver iets zoo subtiels en ijls als de kinderjaren, het ontwakende bewustzijn van leven in den mensch, hier behandelt als een wetenschappelijk ver- toog, waarbij hij tot zijn verdediging Wordsworth, Walter Peter, Stevenson en Tagore aanhaalt. Hoeveel inniger, hoe- veel aantrekkelijker zou dit geweest zijn in verhaal-trant of in dagboek-vorm. Dan zou er uit gesproken hebben de levensweemoed van een teere, jonge ziel, die mijmert in stil herdenken van de jaren zijner jeugd.

Toch bevat „Kind-Tijd” passages van zeer zuiver gevoel, als b. v. het prachtige begin:

„In de sterke jaren, als het leven machtig en onuitputtelijk schijnt keeren de gedachten in uren van diepe bezinning naar den eersten aanvang, toen het bewustzijn groeide in gave volkomenheid, en het denken begon en de gestalten greep, die in den geest rezen en zuivere gevoelens naar de ongekende schoonheden der wereld tasten, want in de hooge momenten van verrukking aanschouwt de ziel op- nieuw het onzegbare wonder van haar zijn, en is in haar het heer- lijke, innige levensgevoel herboren, waardoor zij zich verwant weet aan den eigen kind-tijd.”

Ook in het laatste gedeelte ligt een diepe bekoring: de kinderlijke oprechtheid, de eenvoudige eerlijkheid, die is als een stille bekentenis van schuld in het blijde vertrouwen van goed te willen zijn:

„want niet zelden wekten zij in mij „thoughts that do often lie too deep for tears”, die mij lieven tot dien hoogen staat van verrukking, waarin de verlangens rein en gezuiverd zijn en de volkomenheid van het leven verstaanbaar wordt. En niet het minst is door hun invloed in mij de heilige wil wakker gebleven om de kinderlijke reinheid en oprechtheid te bewaren, en naar de kinderlijke inzichten mijn leven tot een heerlijke vervulling te maken.”

Wat nu volgt, „Gelukkige België”, van François Pauwels, is goed, heel goed zelfs; maar jammerlijk grof. Het is eenig- zins donker-cynisch, dan weer hard-sarkastisch, en dit kun- nen wij sympathiek vinden of niet, maar we moeten het aanvaardden. En we moeten trachten ook in dit sarkasme het grootsche te zien. Welk een kracht ligt er niet in de volgende regels:

„Ik wenschte, dat onze glorieuze kazen voortaan bestemd werden om de Zuiderzee te dempen, onze pofbroeken en hooge hoeden om de dijken op te hoogen, de befaamde klompen om de moordenaars van ons stedenschoon den schedel te verpletteren en dat iedere schooljongen minstens 100 X per dag te schrijven kreeg: *vervloekt is de dommel der rechtvaardigen!*”

Dit is ironie, lezer; het is om te bulken van het lachen, om te gieren, te schateren, en het is om te huilen, om te schreeuwen, te trappen, te gillen dat je bang bent, bang voor den geest, die achter deze woorden staat met een akeligen grijnslach om zijn strakken mond, en felle oogen... Daarom, waarde lezer, zeide ik, dat „Gelukkig België” goed werk is.

Het gedicht „De Dioskuren”, door J. C. Bloem, maakt aanvankelijk een vreemden indruk, waarschijnlijk door het zeer eigenaardige rhythme en den strakken dreun der dadelijke rijmwoorden. Daar een citaat hier schadend zou

werken, en ik den lezers toch eenigermate vertrouwd zou willen maken met de bijzondere rhythmië en de zuivere, krachtige plasticiteit, ben ik zoo vrij het hieronder in zijn geheel af te drukken. Er ligt ook een heel mooie stemming in.

DE DIOSKUREN.

De fiere zomer steekt klaroen en vlag.
Twee witte paarden steig'ren door den dag.

Het stof wolkt op van de geblaakte straat,
Daartusschen vonkt het, waar de hoefslag slaat.

Twee krijgers tijgen door het hoog seizoen:
De rappe ruiter en de vechter koen.

De broeders rijden, in verheven praal,
Met losse toomen, zeetlend hoog in 't zaal.

Terwijl de zon zijn felle lansen wet,
Op spiegelende rusting en helmet.

Hun blik is als van menschen, droef en trotsch,
Maar óm de lippen speelt de lach eens gods.

Zij leven éenen dag in de 'aardschen brand;
Den andren keeren zij naar 't doodenland.

Bij stervelingen gaan ze in godenschijn,
Om tusschen schimmen levenden te zijn.

Met dubbele herinnering zijn zij belien:
In 't eene heugt hun 't andere bestaan.

Maar moedig zoeken zij, voor 't lot bereid,
Het wistend avontuur van liefde en strijd.

De schemer valt. De zon is haast gedaald,
De heerlijkheid van zee en land vervaalt.

De wereld zinkt in 's duisters diepe schacht.
Twee grijze paarden jagen naar den nacht.

Hun hoefslag klinkt gedempter, dof en zwaar
Als hamerslagen op een doodenbaar.

De broeders rijden, door hun vloek gedrukt,
De hoofden naar de boomen neergebukt.

De boomen staan allangs den heirweg heen
Als wreede maskers met een lach van steen.

Plots houdt een paard stil, briescht en schudt den kop —
En de afgrond spert zijn hellekaken op.

Dan volgt „De Comediant” verlucht met een oorspronke- lijke houtsnede door E. Wichman, het gedicht van François Pauwels. Ik vind dit gedicht niet erg goed en niet erg belangrijk. 't Is heel lang en toch zegt het heel weinig. Alles ligt eigenlijk vervat in de beginstrofe en in de op een na laatste:

„Nu zie hem gaan in zijde en fluweel,
een diadeem om de gekrulde haren,
hoe treedt hij fier op het verlicht tooneel
met trotschen blik en vorstelijke gebaren.”

„de lampen over 't heen en weer gejaag
den jubel van hun felle glansen ketsen,
dan snelt hij voort met opgestlagen kraag
naar 't somber kroegjen, waar de vrienden zwetsen.”

Het gedichtje van Paul Sieburgh is niet erg persoonlijk, het is zoo'n beetje uit den tachtiger tijd, wat literair gedaas, overbluffen met wat groote woorden, zonder eenigen zin, d. i. onzin! Een zwakke poging tot den sonnetvorm, waarop zeer veel aan te merken valt. Er zit zoo ongeveer geen rhythme in. De schrijver heeft het misschien wel goed bedoeld maar het is een jammerlijke mislukking.

Hiermee ben ik genaderd tot den hoofdschotel van dit nummer: de breede novelle „Gijsje en Matje”. Dit is zeer goed werk, het getuigt van werkelijk literair talent. Alleen staat de schrijver nog te veel onder verschil- lende invloeden wat hier en daar merkbaar is. Ook zou het jammer zijn, als zijn talent zich niet verdiepte, maar misschien is het in dezen onjuist te veel op deze eenige schets af te gaan. De stijl van het werk is niet individueel, maar toch doet het zeer aangenaam aan door de buitengewoon prettige wijze van vertellen. Luister maar eens:

„Terwijl ik nu zoo gezellig aan 't rommelen was in m'n papieren bezittingen, geraakte ik tenslotte verdiept in 'n ouden roman, dien ik langen tijd geleden gedeeltelijk voleindigd had en waarvoor ik in de nieuwe sfeer van mijn kamer opeens een ongekende aandacht vond. Languit lag ik te midden van mijn boeken op den grond, ik vergat tijd en plaats, tot plotseling de deur open ging; tegelijk hoorde ik iemand m'n naam noemen en ik zag 'n oud-achtig uitzien jongmenschen op den drempel staan. Hij had 'n chamber-cloak aan en 'n roode fez op. Z'n gelaat was sallraan geel en vele rimpels waren er in gegroefd, lachen deed-ie niet, alleen z'n oogen schenen me lichter en donkerder te worden terwijl ie me toesprak: „Pluym is m'n naam, geneer je niet, blijf gerust liggen, ik kom bij je.”

Bij de volgende stukken zal ik niet lang verwijlen. „'n Mobilisatie Herinnering”, naverteld door B. de Grancy, is

niet heel zuiver van gevoelen en eenigszins Gids-achtig van beschrijving. Zoo'n beetje romantisch, maar niet sterk van geest, noch fijn van stemming.

„Il Duomo”, door W. F. Stutterheim, is heel goed. „Utrechtsche beelden”, door J. Slagter, voldoet minder, het is hier en daar te grof. „De patroon”, door L. Ali Cohen, is buitengewoon aardig en vlot geschreven, de uiting van een blijmoedige, jonge geest. Ten slotte „De Heks van Haarlem”, door A. M. H. Schepman, dat bedoeld is als een studie in een zeer kort bestek en als zoodanig absoluut niet voldoet.

Het loont zeer zeker de moeite kennis van dit nummer te nemen en er eenigszins dieper op in te gaan, daar men zodoende een goeden kijk krijgt op de mogelijke en waarschijnlijke ontwikkeling onzer literatuur.

WIDO.

HENR. ROLAND HOLST. HET SOCIALISTISCH PROLETARIAAT EN DE VREDE.

Een der belangrijkste uitvloeisels van dezen oorlog is zeker wel de verandering van politieke en sociale inzichten en meeningen, die hij veroorzaakt heeft. Vooral de socialisten hebben door de gebeurtenissen van den laatsten tijd een hevige schok door hun stelsel van opvattingen en redeneeringen voelen gaan. Ik geloof wel, dat het hun ten slotte ten goede zal zijn geweest, al heeft het hun veel oneenigheid en misschien wankelmoedigheid gebracht. Tenslotte zijn zij toch dichter bij de waarheid gekomen, doordat iets dat onwaar was, zich als zoodanig kenbaar heeft gemaakt, d. i. de mogelijkheid het nationaliteitsgevoel geheel te doen verdwijnen.

Een gedeelte der socialisten, door de plotseling gebleken macht van dit gevoel overweldigd, hebben het nationaliteits-idee geheel en al erkend, en de staat als een op zich zelf staande politieke en beschavings-eenheid beschouwd. En wat het voornaamste is, zij erkennen daarmee het recht en de billijkheid om die eenheid te verdedigen met alle mogelijke middelen.

Een andere fractie, waaronder schrijfster van bovengenoemde brochure, erkent wel het nationaliteitsgevoel, maar stelt daar tegenover, dat een verdediging van eigen land in de tegenwoordige orde van zaken ook noodwendig een aanvalsoorlog insluit, terwijl ook elke aanvalsoorlog als een verdedigingsoorlog voorgesteld kan worden om ingang bij het volk te vinden. Daar nu de oorlog de eenheid van het proletariaat vernietigt, de reactie in de hand werkt en de arbeiders ook materieel in ongunstige omstandigheden brengt, moet elke oorlog, aanvallend of zoogenaamd verdedigend, door het proletariaat bestreden worden.

Daar nu gebleken is, dat 't verdwijnen van 't nationalisme onmogelijk is, moeten de proletariërs strijden om dit te vervormen, het los te maken van elke gedachte aan geweld, onrecht en dienen van eigenbelang. De mogelijkheid om het op te zwepen tot waanzin ten dienste van het imperialistisch streven van het kapitalisme, moet geheel verdwijnen. Het proletariaat moet zich bewust worden van het verschil

tusschen het nationaliteitsgevoel der „kapitalistisch-burgerlijke” en dat der proletarische klasse, „het eerste, een bedreiging van allen, een drang om de macht van het eigen volk ten koste van die van alle andere volken te vermeerderen”, het andere: „verdraagzaam en vredig, niets anders dan het welgevallen van den mensch aan het lang-eigene en gelijk-gearde” (blz. 27 en 28). Omdat elke annexatie, wrijving tusschen nationaliteiten en daardoor een aanwakkeren van het nationaliteitsgevoel in den verkeerden zin tengevolge heeft, zal het proletariaat zich ook tegen elke annexatie moeten kanten. Het zal moeten strijden voor een grensregeling, zuiver op nationaliteiten gegrond. Het heeft geen belang bij overmacht van 't eigen volk over een ander, zooals het kapitalisme.

Wat de toekomst betreft, schrijfster acht een statenbond zeer goed mogelijk. De internationaliseering van het kapitaal wijst erop. De gang van het kapitaal is altijd van concurrentie tot samenwerking.

N. O.

DE S. D. A. P. EN DE ANTI-OORLOG-RAAD door J. H. SCHAPERS.

De schrijver van deze brochure, zelf lid der Anti-Oorlog-raad en van de S. D. A. P., verdedigt hierin de toetreding van sociaal-democraten tot de Anti-Oorlog-Raad, die heftige verontwaardiging gewekt heeft bij sommige sociaal-democraten.

Wel is uit sociaal-democratisch oogpunt de Anti-Oorlog-Raad niet van halfheid vrij te pleiten, maar daar zij hoofdzakelijk voor studie gesticht is, is er geen enkele reden voor S. D. A. P.'ers, zich tegen die beweging te stellen.

N. O.

Mededeelingen.

Verantwoording van de collecte voor het Kon. Nat. Steun-Comité.

Opbrengst van 6 en 7 Mei f 6,64
J. ROTGANS.

Dank zij de buitengewoon geringe opbrengst der laatste malen, zullen we de collecte niet verder voortzetten.

Agenda.

DEN HAAG.

Donderdag 13 Mei. Gebouw voor K. en W.: Het Tooneel: „'n Schoon Avontuur”; 8 uur.

ROTTERDAM.

Donderdag 13 Mei. Groote Schouwburg: Rotterd. Tooneelgezelschap „'t Verstand wikt, 't Hart beschikt”; 8 uur.

ADVERTENTIEN.

Restaurant DUYSER.

HOTEL. — CAFÉ.

Binnenwatersloot, hoek Phoenixstraat.

GELEGENHEID VOOR CLUBEETTAFELS.

DEJEUNERS. - DINERS. - SOUPERS.

VERGADERLOKALEN. - MAANDKAMERS.

OUDE DELFT 120 - DELFT.

Uitzending van Diners. Levering van Schotels.

1 portie NASSI-GORENG f 0,50.

1 JACHTSCHOTEL . . . f 0,50.

DINERS vanaf f 0,60.

Aanbevelend,

Oude Delft 120 :: Chr. F. RÜTER.

H. H. STUDENTEN.

Tegen September NETTE GEMEUBILEERDE

ZIT- EN SLAAPKAMERS
TE HUUR AANGEBODEN.

Adres PHOENIXSTRAAT 56.

TE HUUR AANGEBODEN tegen September:

2 net gemeubileerde Zitkamers (en suite)
met Serre en 2 Slaapkamers,
geschikt voor 2 of 3 heeren.

Adres: Phoenixstraat 15.

TE HUUR AANGEBODEN:

2 Kamers (en suite) met 2 Slaapkamers,
op mooien stand, geschikt voor 2 vrienden.

Ook afzonderlijk verkrijgbaar.

Adres: Oranje-Plantage 25.